

WAARDZEGGER

ZOMER 2018

jeugdnummer

HWL

Colofon

Waardzegger, een uitgave van
Hoekschewaards Landschap (HWL)
Vereniging voor behoud en ontwikkeling
van natuur en landschap in de Hoeksche
Waard, opgericht in 1973.
Verschijnt ieder kwartaal
ISSN 1389-7454
Jaargang 11, nr. 2. Oplage: 2150
Lidmaatschap € 30,00 per jaar
IBAN-nr: NL48 INGB 0002 9980 08
Materiaal uit deze uitgave mag alleen voor
niet-commercieel gebruik aangewend
worden, met bronvermelding

Ledenadministratie HWL

postbus 1080
3260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwl.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
telefoon: 0186 621 888
Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur
Zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
Telefoon: 0186 653 512
Beheerder: Karin van den Berg
nlc@hwl.nl
Openingstijden:
Dinsdag t/m vrijdag 14.00-17.00 uur
Zaterdag en zondag 12.00-17.00 uur

www.hwl.nl

Dagelijks Bestuur

Els van Veen (voorzitter) 078 618 0691
Bob Wiggers (secretaris) 0186 616 362
Hugo Former
penningmeester@hwl.nl

- Van de redactie
- Van het bestuur
- Prikbord
- Met andere ogen
- Tuinarchitectuur van een 4-jarige
- Puzzel
- Fotocursus
- Fruit & Sap + Tekeningen
- Boomfeestdag
- Bijdrage "de Molenwiek"
- Fotocursus
- Nieuwe leden
- 100 soorten strepenlijst
- Puzzel
- Puzzels en Wilgenknotten
- De Driespan + de Bron
- Oeverloop
- Exposities Klein Profijt + de Bommel
- Agenda
- Antwoorden + Fotocursus
- Jeugdeducatie
- Fotocursus, hoe werkte het.

Foto voorpagina: Een kleurige foto van een
leerling van de Molenwiek met toestemming
van de ouders!

Redactie:

Ineke Moll
Aad Bruijnzeel
Marcus Dekker
Joop Dijkshoorn
redactie@hwl.nl

**Kopij Kwartaal nummers
inleveren in de eerste maand van
ieder kwartaal .**

Aanleveren kopij

Als aparte bijlage (attachment) bij een
e-mail. Uitsluitend in MS-Word naar:
redactie@hwl.nl

Ik ben trots op wat we deze keer uitbrengen. Mijn wens/idee was een jeugdnummer te maken samen met educatie, de fotowerkgroep, de jeugd en eigenlijk iedereen die mee wilde werken.

Daar is bijna niets van terecht gekomen!

Dat wil zeggen van dat "samen". Ik heb alleen dit stukje hoeven schrijven plus de opmaak en de rest is door de jeugd gedaan, waarbij educatie (alles even onder één noemer) de rode draad in handen hield en alles in goede banen leidde.

(Hilde en team educatie, bedankt!)

Na lanceren van het idee kwamen er spontane reacties van o.a. de educatiegroep, de schoolbegeleiders en later ook de scholen, waardoor het resultaat dat voor u ligt er mag zijn. Er was zelfs een oma die haar kleinzoon aan het werk zette als tuinarchitect. (foei oma=kinderarbeid ;-))

Na toestemming van het bestuur, (hogere kosten!) zijn we in het NLC bijeengekomen en kon iedereen van start gaan.

Hierbij moet ik nog wel even opmerken, dat onze huisdrukker, Quadraat, een "jeugdige" korting heeft gegeven, zodat het voor de penningmeester ook wat draaglijker is.

Waarvoor onze dank!

De jeugd, dacht ik, is moeilijk te porren om buiten te spelen. Wat schetst mijn verbaazing? We konden ze "niet meer naar binnen krijgen", bij wijze van spreken.

Er kwam zoveel binnen dat we tekeningen moesten verkleinen. Hopelijk kunnen de kinderen hun eigen tekening nog herkennen. Méér dan 44 pagina's mocht echt niet. Daarom, het is niet alleen gelukt, het is ook nog prachtig geworden en ik hoop dat iedereen met genoegens uitkijkt naar een volgend "jeugdnummer". Wanneer dat is? Geheel afhankelijk van de ontvangst van dit nummer en natuurlijk van de jeugd die dan weer mee moet werken. Daar is nog wel wat op te zeggen, want er zijn b.v. maar 2 fotocursisten die foto's gestuurd hebben. En dat is wel jammer, omdat de afspraak was "we plaatsen er van ieder minimaal één."

Een minder goede foto? Ook de cursusleiders zijn met mindere foto's begonnen!

Enfin, volgende keer dan?

In dit nummer heb ik geen speciale "middenpagina foto's" geplaatst. Vullen van voorafgaand was het motto en alles wat binnen kwam is (bijna) in die volgorde geplaatst. Bij de deadline van 15 mei ben ik gestopt omdat het blad vol was. Geen foto's van de fotowerkgroep dus, maar ze hebben wel aan deze editie meegewerkt. In september hebben ze een tentoonstelling, zie de agenda.

Nadeel van deze werkwijze is dat de vaste onderdelen op een andere plaats staan. Alleen het bestuur, het colofon, de foto's en ik staan normaliter vast op de eerste 3 en middenpagina's, maar ja, "die zijn ook altijd ruim op tijd voor de deadline."

Voordeel is wel, dat ik sneller klaar was met opmaken, dacht ik. Een kleine tegenvaller omdat er zoveel te bewerken was. Dus moest ik toch nog "overwerken" om op tijd te zijn voor de drukker. De opmaak is ook deels door de jeugd gemaakt (b.v. lettertypes) en dus ook weer wat anders geworden en dat staat (hopelijk) wat vrolijker. Die teksten zijn ook niet gecorrigeerd, dus echt van de jeugd!

Bij een bezoek aan het NLC werd me, heel subtiel, op een foutje in de colofon gewezen.

Dat heb ik snel rechtgezet want "de dreiging" tot een terugroepactie van de Waardzegger en een bewerking met de kettingzaag? Dat wil niemand meemaken. (Hij gaat maar lekker "veugelties" maken.)

Eerlijk is eerlijk: namen moeten goed gespeld worden en dus ook gecorrigeerd! Zoals beloofd, staat het nu goed!

Op pagina 5 staat de volledige aankondiging voor de paddenstoelencursus. Binnen 2 weken weet u meer van paddenstoelen dan de meeste mensen en begin je een nieuwe hobby. Bovendien, je weet maar nooit, komt Flip, onze huiskabouter, nog langs. Kabouters hebben toch iets met paddenstoelen? Ik ga er niet van uit, omdat het niet op zijn normale route ligt, maar....

VAN HET BESTUUR

*Els van Veen,
voorzitter*

Omdat ik voorzitter ben, mag ik in deze bijzondere Waardzegger een stukje schrijven.

Ik vind het erg leuk dat de kinderen in de gelegenheid zijn deze Waardzegger te vullen met hun foto's en avonturenverhalen.

Terugdenkend aan mijn eigen jeugd, lang geleden, weet ik nog dat ik heel graag buiten was.

Ik ben opgegroeid in Breda en toen ik 7 jaar (1957) was verhuisden wij naar een nieuwe buitenwijk. Daarvóór woonden wij in de stad en daar waren wel parken, maar dat was niet te vergelijken met de omgeving van het nieuwe huis.

Die eerste zomer daar zal ik nooit vergeten. Ten eerste was de school nog niet klaar, dus de vakantie duurde tot eind september en ten tweede het was altijd mooi weer.

Wij woonden helemaal aan de rand van de wijk en achter het huis liep de Leie in de volksmond het Leike genoemd. Het was een mooi riviertje wat echt langs de rand van de wijk meanderde. Op sommige stukken was het wat dieper, maar precies bij het stukje waar wij woonden, was een bocht en dus breed en niet zo diep.

Dat was dus de plek waar wij als kinderen altijd speelden; je kon daar zo in het water lopen. En daar was veel in te zien: we vingen stekelbaarsjes en waren bang voor de bloedzuigers die er ook waren. Ook vingen we kikkers die we in een emmer thuis in de bijkeuken lieten staan. Mijn moeder en oma raakten ervan in paniek, maar wij waren al weer weg, terwijl zij de hele tijd met hun voeten omhoog op de stoel hebben gezeten.

Ook hebben we een dam gebouwd en toen de school open ging liepen we daarover naar de school toe.

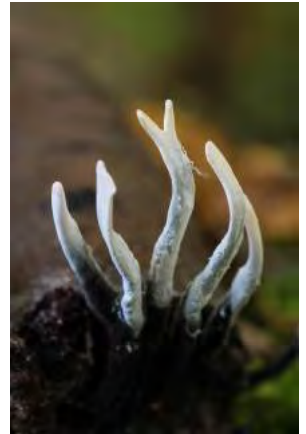
Naast het spelen in het Leike was er een klein boerenpaadje wat zo de akkers in liep

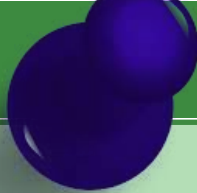
en dat was eindeloos en ook heel spannend, want we mocht niet zo ver dat pad in lopen. Dat deden we uiteraard toch, net als in de bomen klimmen.

Terugdenkend, hadden we niet veel speelgoed om mee buiten te spelen. We waren met vijf kinderen thuis die in leeftijd elkaar na 1 tot 1,5 jaar opvolgde. Een druk gezin in de jaren 50 in een wijk waar allemaal jonge gezinnen woonden. Maar we hadden al dat speelgoed niet nodig, want buiten lag er van alles waar je wat van kon maken.

Van takken, bladeren, stenen en met een oud tafelkleed wat we meekregen, maakten we tenten. Kortom een heerlijke tijd en altijd buiten in de natuur zonder zorgen.

**De foto's bij de cursus spreken voor zich:
Sjoerd Reinstra: Geweizwammetje,
Leen de Man: Valse hanenkam,
Kees van den Berg: Plooiwieswaaiertje**

Basiscursus paddenstoelen

Paddenstoelen wekken altijd verwondering en bewondering op. Ze vormen binnen de natuur een opvallende groep organismen. Het lijken planten, maar daar wijken ze in vormgeving en leefwijze sterk van af. Ze verschijnen plotseling en verdwijnen vaak ook weer even snel.

Onze voorouders vonden deze 'kinderen van de nacht' dermate bijzonder dat zij er vaak magische krachten aan verbonden. Heksen verwerkten zwammen in hun toverdrankjes en kabouters woonden erin. En waar paddenstoelen groeiden, had de duivel gelopen. Veel namen van paddenstoelen herinneren ons daaraan. Denk maar aan de heksenboleet, elfenbankjes, duivelseieren en heksenkringen.

Wie zich verdiept in de paddenstoelenwereld zal zich verbazen over de veelvormigheid, want lang niet alle soorten hebben een hoed en een steel. Zo kennen we onder andere aardsterren, koraalzwammen, hazenoren, inktzwammen, wasplaten en stinkzwammen. En er bestaat zelfs een blotebilletjeszwam! De verscheidenheid is enorm.

Voor wie meer wil weten over deze intrigerende wereld van zwammen en schimmels is er in de komende herfst een korte beginnerscursus. Enkele leden van de paddenstoelenwerkgroep van het HWL willen u graag wegwijzen in de wondere wereld van de paddenstoel. Zij hebben voor u een leuke en leerzame cursus samengesteld. Basiskenis van paddenstoelen is niet nodig, wel enthousiasme en interesse.

Tijdens deze cursus leert u van alles over de paddenstoelen in de Hoeksche Waard en daarbuiten. Aan bod komen vragen als: Wat is een paddenstoel nu eigenlijk? Waar en hoe groeien ze? Wat is hun functie in de natuur en hoe planten zij zich voort?

Cursusinformatie

De cursus bestaat uit twee theorieavonden in het **NLC in Numansdorp** en twee praktijk excursies op de daaropvolgende zaterdagen. Tijdens de avonden is er ook volop ruimte voor praktische doe-opdrachten.

De cursus wordt gegeven door Kees van den Berg, Marjon Kunst en Sjoerd Reinstra.

Omdat oktober dé topmaand voor paddenstoelen is, zijn de volgende data ingepland:

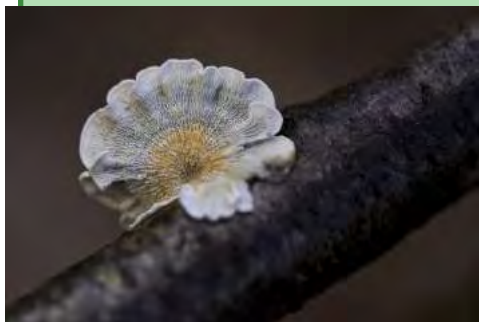
Cursusavonden op woensdag 17 en 24 oktober van 19.30 - 22.00 uur.

Excursies op zaterdag 20 en 27 oktober van 9.30 - 12.00/13.00 uur.

Tijdens de excursies bezoeken we Park De Laning in Oud-Beijerland en het Liesbos bij Breda.

Dankzij de inzet van vrijwillige docenten bedragen de kosten voor de gehele cursus slechts €20,-- voor HWL-leden, en €30,-- voor niet-leden.

Geef u snel op want het aantal deelnemers is beperkt (minimaal 10 en maximaal 20).

Vragen en aanmeldingen voor de cursus kunt u per e-mail sturen naar:

paddenstoelen@hwlnl.nl.

U ontvangt dan alle verdere informatie.

Voor vragen kunt u bellen met Sjoerd Reinstra (0186-602357).

Met andere ogen de natuur bekijken!

Hé hallo, ga jij wel eens de natuur in?

Waarschijnlijk ga je vast wel buitenspelen, voetballen, verstoppertje spelen of andere leuke spelletjes doen. Maar kijk je, als je buiten bent, weleens om je heen wat je allemaal ziet en luister je misschien ook nog naar alle geluiden die je hoort?

Misschien heb je weleens een takje gezien zoals op de foto hierboven.

Simpele loop,
te koop bij HWL

Waarschijnlijk loop je er zo voorbij, maar weet je wat zo leuk is?

Als je het takje oppakt en door een loop ernaar kijkt, dan zie je de natuur ineens heel anders, het lijkt wel een onderwaterwereld. Kijk maar op de foto op pagina 9.

Dit zijn korstmossen. Je zou denken dat de korstmos een mos is, maar dat is niet zo.

De samenleving van algen en schimmels vormen de korstmossen.

Je ziet ze vaak als grijsgroene,

bruine, gele, oranje achtige laagjes op stenen of bomen.

Er zijn wel meer dan 600 verschillende soorten.

De schimmels in de korstmossen kunnen niet zelfstandig leven, ze hebben de algen nodig om aan hun voeding te komen.

Dit in tegenstelling tot de algen die wel zelfstandig kunnen leven.

De schimmels in de korstmossen beschermen de algen en die zorgen op hun beurt voor de productie van zuurstof. Korstmossen halen hun voeding uit water en lucht.

Op plaatsen waar de lucht vervuild is, verdwijnen bepaalde soorten en daarvoor komen dan soms weer andere soorten terug.

Aan de hoeveelheid korstmossen kan je dus heel goed zien hoe het met het milieu gaat.

Wie weet, kom jij met je klas nog eens langs bij het NLC in Numansdorp of bij Klein Profijt in Oud-Beijerland, of misschien mag je wel een loepje kopen van je zakgeld en kan je met eigen ogen de natuur anders bekijken!

Bericht van een OMA! Moest wel dwars geplaatst worden.

een tekening van mijn kleinzoon Liam (4,5 jaar), Hij heeft oma's tuin getekend met een kersenboom, bloemen in 't gras en een vlinder! (oma zegt citroentje :))

WOORDZOEKER

Streep de woorden van links naar rechts, van rechts naar links, diagonaal, van boven naar beneden of van beneden naar boven weg.

De overgebleven letters vormen een woord.

M	A	A	N	V	I	S	H
R	T	E	Z	E	M	O	E
E	O	R	E	G	J	I	T
E	R	E	E	B	S	A	W
B	E	T	H	H	A	A	I
S	V	N	O	O	M	R	D
J	E	A	N	N	E	A	R
I	B	P	D	T	G	M	D

BEVER

IJSBEER

TIJGER

DAMHERT

MAANVIS

TONG

DAS

MARA

WASBEER

EMOE

OEHOE

ZEEHOND

HAAI

PANTER

Foto's van de fotocursus door boven, Cato Visser en onder Tess Verhorstm

De Hoekse Bijenkorf

**puur natuurlijke honing
uit eigen streek
koud geslingerd**

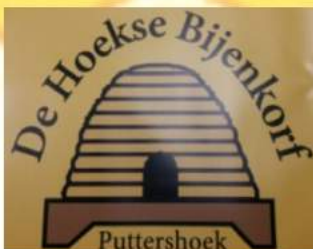
- In- en verkoop van honing
- Keurmeester
- Specialist bijenproducten
- Streek- en puurmarkten
- Verkoop van propolis producten
- Certificaat erkend streekproduct
- Workshops
- Zwermverwijdering

IMKER : FLIP WOLS

Info@dehoeksebijenkorf.nl

06-21818946 Nassaulaan 140 3297BJ Puttershoek

www.dehoeksebijenkorf.nl

VAN FRUIT TOT SAP

Aan de Ritselaarsdijk groeien niet alleen hele oude knotwilgen, maar ook hoge appelbomen.

En aan de Gatsedijk, in Maasdam, is een grote oude boomgaard. We verzorgen in het totaal voor ongeveer 45 soorten appels aan 350 bomen. En dan zijn er nog 40 perenboompjes aan de Zuiddijk. Zóveel appels en peren kunnen we niet bewaren en opeten. Dus komt er ieder jaar een rijdend fabriekje: De Fruitpersmobiel.

Die perst de appels en peren tot sap.

Maar dat is niet alles: Er zijn nog veel meer leuke dingen te zien, te doen en te proeven. Je kunt je eigen plukstok maken, je eigen appels plukken aan de dijk en daarna zelf je eigen sap persen of een appeltaartje bakken.

Kom je dit jaar ook? FruitSapdag is op zaterdag 29 september op de Ritselaarsdijk. (Sommige mensen noemen die dijk De Appeldijk. Hoe zou dat komen?)

Maar voordat het zover is, hebben we ook veel hulp nodig om al die appels te plukken. Kom je half september helpen in de boomgaard? Kijk tegen die tijd maar op de website van HWL en in de krant.

Kun je niet wachten en wil je nu al wat vragen? Mail dan naar fruitensap@hwl.nl

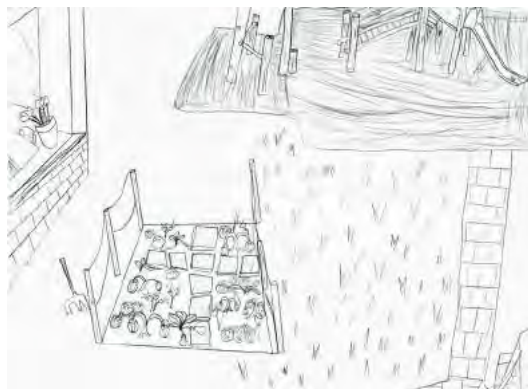

9.5411a

en we allemaal
 We gingen de tuin binn
 We gingen de kerk binn
 die niet goed waren waren of die door de ingang waren
 We gingen de dorren weghalen uit de takken van de struik.
 we gingen meest weghalen en de zaaijes plaatsen (eten,
 erwten, rijstjes en wortels).

The comic strip consists of two panels. In the first panel, a white cat is hanging from a branch, looking surprised. A butterfly is flying nearby. In the second panel, the cat is still hanging, and a ladybug is on the ground.

we moesten
ook de taken van
de wigbom vlechtten
en sommige knippen.

We moesten ook de takken die afgeknijpt waren in de aanhang wagen doen

Het is super leuk om in de tuin te werken ik weet al veel dingen van mijn oma

we hadden
groepjes gemaakt
met dat groepje ging
ging naar buiten en
ging je één van deze
taken doen

Boomfeestdag 2018 in drie gemeenten gevierd

Arie Pieters

Boomfeestdag 2018 werd dit jaar voor de verandering eens afgewerkt onder een stralende zon en bij vriendelijke temperaturen. Dat is de afgelopen jaren weleens anders geweest. In de Hoekse Waard deden dit jaar drie gemeenten mee: Binnenmaas, Korendijk en Oud-Beijerland. De schooljeugd stak weer de handen uit de mouwen en zorgde ervoor dat tientallen bomen werden aangeplant.

Het was dit jaar alweer de 62-ste editie van de Boomfeestdag. Naast een tiental bomen werden in Oud-Beijerland ook nog eens 1000 heesters geplant bij De Oude Tol. Ook ging daar bij één van de bomen een tijdscapsule mee de grond in. Dit jaar deden 290 gemeenten mee, verspreid over het hele land. Dat is ongeveer 75% van alle gemeenten. In totaal zijn er, afgelopen woensdag 14 maart, een kleine 200.000 bomen geplant. In Binnenmaas was wethouder Leon van Noort aanwezig tijdens de Boomfeestdag. In Maasdam werden bij

het terrein van The Blue Hitters met hulp van het HWL 14 bomen geplant door de leerlingen van OBS De Pijler en in Oud-Beijerland ging de jeugd van CBS De Hoeksteen aan de slag. Wethouder Piet van Leenen vertegenwoordigde daar het college. In Piershil (Korendijk) heeft burgemeester Stoop samen met leerlingen van CBS De Wegwijzer nabij hun school een groepje mooie bomen geplant. In één van de plantgaten begroeven de leerlingen een tijdscapsule en tevens plaatsten zij een herinneringspaal.

Thema Boomfeestdag

Het wordt voor veel gemeenten een spannende periode: worden de Klimaatdoelen-2020 gehaald? Naar verwachting staan duurzaamheid en klimaat hoog in de diverse verkiezingsprogramma's. Gemeenten realiseren zich vaak onvoldoende dat de aanplant van bomen en bossen helpt bij het halen van deze gemeentelijke Klimaatdoelen. Kijk er de Klimaatakkoorden van Parijs en Rotterdam maar op na. En als de aanplant van bomen en bossen wordt gedaan met kinderen, werkt het twee kanten op: Kinderen helpen de gemeente bij het

halen van haar Klimaatdoelen en de gemeente leert kinderen de waarde en het belang van bomen en bossen voor een gezond klimaat in te zien.

EXCURSIE GROEP 6, B.S DE MOLENWIEK, MIJNSHEERENLAND

WE HEBBEN GEKLOMMEN IN
DE BOOM, WE HEBBEN OP-
DRACHTEN GEDAAN, WE
HEBBEN GEMETEN EN WE
MOESTEN ALGEN ZOEKEN
EN WE MOESTEN VERSCHIL-
LENDE BOOMSOORTEN RA-
DEN.

HET LEUKSTE VONDEN WIJ
IN DE BOOM KLIMMEN BIJ
HET SPEELKWARTIERTJE.

HET MINST
LEUKST
VONDEN
WIJ DE
SOOR-
TEN

BO-
MEN ZOE-

KEN.

EEN BEETJE LEUK
VONDEN WIJ DE AL-
GEN EN MOSSEN
ZOEKEN.

GROETJES PHILIP EN
LUCAS!

VOOR HOEKSCHewaARDS
LANDSCHAP.

Je kan de boom in !

Je kan naar het hoekschewaards
landschap.

Het is daar super leuk.

Wat wij daar hebben gedaan: Als
eerst hebben wij gespeeld in de
klimbomen, daarna hebben we
een boom gemeten, een bosgeest
gemaakt met de naam slender-
man 2.0.

Je kan er anders ook binnen spe-
len.

Sterre, Fiene, Damian
veel plezier

!!!!!!!

Kijk ook eens op hwl.nl.

Hoekschewaards landschap

Emma: ik vond het een hele leuke en creatieve dag.
En ik heb er veel van geleerd.

Emilie: ik vond het erg leerzaam en ook heel leuk.

Lieve: ik vond het super leuk en heb veel geleerd.

Tip: ga hier heen met excursie met school
(zorg dat je boompje kan klimmen)

van

Emma, Lieve, Emilie

We hebben van alles gedaan. Bijvoorbeeld: een boomonderzoek.

En een boom gemeten.

En een bosgeest gemaakt. (Een eng figuur van takken en bladeren.) maar het leukst was toch het spelen en klimmen in de bomen

Steyn, Lucca, Ties

Eerst gingen we een boom meten dat doe je met een: boomhoogtemeter!

Een stuk hout daar zitten cijfertjes op.

Daarna kregen we kaarten en op een kaart staat 1 boom. We kregen 4 kaarten. Je moest de boom zoeken die op het kaartje stond. Daarna mochten we nog heel even spelen!

Groetjes Meike en Dauphine

Foto's van de fotocursus door Cato Visser

DONKERSLOOT

VERF BEHANG ZONWERING GORDIJNSTOFFEN VLOERBEDEKKING

Decokay

Molendijk 38 | tel. 0186 612031 | mail: donkersloot@decokay.nl
donkersloot.decokay.nl | donkersloot-woondecoratie.nl | facebook.com/decokaydonkersloot

WELKOM NIEUWE LEDEN

In het Lentenummer was géén plaats meer om deze leden welkom te heten, maar dat zijn ze echt wel. De nieuwe leden van na het lentenummer zijn natuurlijk ook méér dan welkom en staan er ook bij. In de Waardzegger vindt u artikelen, activiteiten agenda (voor zover bekend) en mededelingen van het bestuur. Sommige meldingen komen uit, nadat de Waardzegger is verschenen, dus houd altijd de website in de gaten voor leuke excursies en andere activiteiten.

www.hwl.nl

Naam:	Plaatsnaam:
T. Meijerink	Oud-Beijerland
M. van Weverwijk - Duimelaar	Strijen
F. van Amerongen	Goudswaard
Familie van Gent	Heinenoord
P. A. Kruithof	Mijnsheerenland
M. Jans	Heinenoord
D. Vermaas	Heinenoord
F. Ovink	Klaaswaal
P.L. Schram	s-Gravendeel
S. Kruit	Strijen
M. Boekholt	Heinenoord
E.J. Sanders	Numansdorp
R. van den Dool	Mijnsheerenland
N. Gardenier	Numansdorp
A. Vroomman	Strijen
I. Planqua	Oud-Beijerland
P. van Velzen	Heinenoord
A. Reedijk	Barendrecht

HWL

Hoekscheewaards Landschap
natuurlijk actief sinds 1973

Decokay.... ook voor kinderkamers!

Ravot momentje tijdens de Paaswandeling

KIJKEN NAAR DE NATUUR

Vind jij het ook zo leuk om lekker buiten te zijn? Het liefst met een zonnetje, maar ook als het regent of geregend heeft, kun je zo heerlijk buiten spelen, rennen, in plassen springen!

Als je nog eens een middagje echt eens de natuur in wilt en daar goed wil gaan kijken, neem dan de streeplijst van pagina 22/23 eens mee.

Vul bovenaan in waar en wanneer je gaat kijken. Zie je een soort van de strepenlijst? Bijvoorbeeld een hond of een kat, een hommeltje of een koolwitje? Zet dan in het vakje voor de soort een streep met je potlood. Als je met verschillende potloden werkt, kan je op verschillende dagen noteren welke soorten je gevonden hebt en heb je straks een mooi overzicht!

Laat je eens weten hoeveel soorten jij hebt gevonden in jouw dorp/straat/stukje buitengebied?

Misschien heb je zelf al een mobiele telefoon om een foto te maken of wil je vader of moeder of andere volwassene wel mee, want soms is het handig om op te zoeken welk dier of plantje je nu weer zag.

Je kunt ook eerst eens oefenen of je de planten op pagina 24 al herkent.

Dan zie je ook, dat je niet alleen naar de bloemen, maar ook naar het blad moet kijken (pagina 25).

Veel plezier!

Groeten van Nelleke van Dijk (pnvandijk@gmail.com). Plantenwerkgroep

waar:	wanneer:

streep aan: **BOMEN/STR**

	Aalbes
	Appel
	Berk
	Beuk
	Braam
	Den
	Eik
	Els
	Es
	Esdoorn
	Framboos
	Kastanje
	Laurier
	Lijsterbes
	Meidoorn

	Populier
	Roos
	Spar
	Walnoot
	Wilg

streep aan: **PLANTEN:**

	Berenklauw
	Blauwe druifjes
	Boterbloem
	Brandnetel
	Distel
	Dovenetel
	Duizend- blad
	Fluitekruid
	Herders- tasje
	Hondsdrif
	Kamille
	Klaproos
	Klaver
	Kleefkruid
	Klimop
	Klit
	Kroos
	Madeliefje

streep aan:

Mijn 100 soorten-streeplijst

streep aan:	VOGELS	streep aan:	DIEREN
Munt	Aalscholver		Egel
Paardenbloem	Buizerd		Hond
Pinksterbloem	Duif		Kat
Riet	Eend (wilde)		Kikker
Smeerwortel	Fazant		Muis
Sneeuwklokje	Gans		Paard
Speenkruid	Koolmees		Vleermuis
Varen	Meerkoet		
Vergeet-me-nietje	Merel	streep aan:	INSECTEN:
Vijfvingerkruid	Pimpelmees		bij
Weegbree	Roodborstje		duizendpoot
Wikke	Uil		hommel
Winde	Zwaan		juffer
Zevenblad	Zwaluw		krekel
Zilver-schoon			libel
Zonnebloem	streep aan:		mier
Zwanenbloem	Atalanta		oorwurm
	Blauwtje		pissebed
	Citroenvlinder		spin
OVERIG	Dagpauwoog		sprinkhaan
Korstmoss	Distelvlinder		teek
Mos	Kleine Vos		vlieg
Paddenstoel	Koolwitje		wesp
Zwam	Vuurvlinder		zilvervisje
	Zandoogje		

Hoeksche Waards Landschap
natuurlijk actief sinds 1973

WELKE PLANTEN KEN JE AL?

1

2

3

4

5

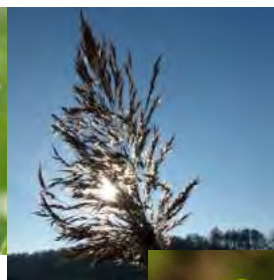
6

7

8

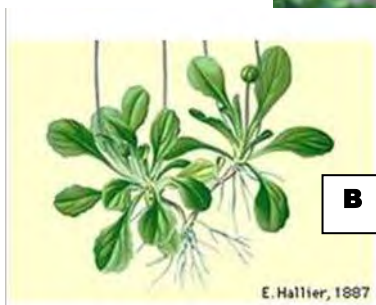
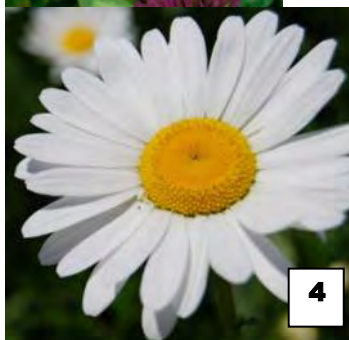
9

10

Antwoorden op pagina 38

ZOEK DE BLOEM BIJ HET BLAD!

Lees de raadsels. De antwoorden staan op pagina 38

Raadsel 1: Waarom gaat een boom niet naar school?

Raadsel 2: Wat heeft een kers als hij uit de boom valt?

Raadsel 3: Ik ben klein

Ik heb 8 poten

Ik ben vooral gevaarlijk in de zomer

Ik hou van bloed

Eerst ben ik heel klein, maar daarna kun je

me goed zien

Je kunt ziek van mij worden

Je kunt last krijgen van hoofdpijn door mij

Ra Ra Ra wat ben ik?

Gemaakt door:

Djem Groeneveld, Anas Derrazi &

Rosanne Peet (groep 7 CBS De schelp, Puttershoek)

De woordzoeker van Djem, Anas &

Rosanne paste jammer genoeg niet op één pagina.

B	U	I	T	E	N	U	N	M	P	Y	D	W	V	G	R	B	Q
U	W	B	O	O	M	H	H	U	A	P	P	E	L	N	O	Z	J
R	E	G	I	L	L	I	W	J	I	R	V	M	P	T	O	O	J
E	H	B	R	X	D	F	Q	V	O	O	W	D	E	N	I	R	Z
H	A	D	A	L	B	S	G	N	I	G	I	N	E	R	E	V	X
C	P	C	G	P	W	A	A	R	D	E	P	J	N	U	N	T	U
S	P	R	O	D	A	N	A	T	U	U	R	E	M	R	O	E	R
K	E	R	A	M	V	H	F	P	U	D	P	C	E	X	B	R	E
E	L	O	K	Y	M	R	C	L	S	E	X	G	C	X	L	R	E
O	P	B	P	D	P	U	T	S	O	X	G	J	N	P	A	E	H
H	L	X	K	D	A	N	N	R	D	E	Q	C	E	E	D	I	E
M	U	S	O	H	E	T	G	I	Z	N	P	Q	I	I	E	N	B
W	K	M	W	G	T	K	N	D	C	F	A	H	E	T	R	B	M
T	D	L	E	S	R	I	R	D	O	A	L	L	O	A	E	E	O
S	A	R	R	E	S	A	O	D	Z	P	T	S	N	C	N	H	O
B	G	W	W	T	A	N	E	W	N	F	G	I	S	U	E	E	B
L	Y	C	P	W	M	R	E	M	O	Z	U	H	E	D	T	E	O
W	D	R	E	E	P	P	I	V	G	C	P	E	U	E	U	R	M

De Hoeksche woordzoeker is gemaakt door

Charlotte van
Rijsort
17 jaar
Dalton Lyceum
Barendrecht

- NATUUR
- PEER
- APPELPLUKDAG
- BOOM
- ZOMER
- WERKGROEPEN
- EDUCATIE
- COMMUNICATIE
- BUITEN
- HOEKSCH
- REGEN
- LANDSCHAP
- SNOEIEN
- TERREINBEHEER
- WAARDZEGGER
- APPEL
- WAARD
- ZON
- VRIJWILLIGER
- BLADEREN
- BOOMBEHEER
- VERENIGINGSBLAD

Wilgen knotten
CBS De Schelp,
woonwijk de Grienden

Alle kinderen van de Driespan en de Bommelschool,
"Bedankt voor jullie prachtige tekeningen!"

VERSLAG VAN CBS DE BRON, NUMANSDORP

Met vriendelijke groet,
Jannie van der Heiden

Vrijdag 13 april gingen alle kinderen van de beide groepen 3 van cbs "de Bron" in Numansdorp, onder begeleiding van een aantal ouders, op stap met de vrijwilligers van het Hoekschevaards Landschap in het Veerbos van Numansdorp. Het had in de dagen voor deze natuurexcursie flink geregend, dus de paden in het bos waren lekker drassig.

Dat alleen al vonden de kinderen geweldig, met je laarzen zo diep mogelijk in de modder stampen, fantastisch!

Er waren allerlei doeopdrachten in en met de natuur. Zo konden de kinderen gebinddoekt voelen aan bomen, beestjes zoeken met schepje en loop potje, luisteren naar vogelgeluiden, bloemetjes zoeken, enz. enz..

Het was best nog een beetje fris in het bos en veel kinderen moesten daarom plassen. Dat werd uiteindelijk ook wel een leuke, extra attractie, plassen tegen of achter een dikke boom. Ja, ook dat hoort bij de natuur!

OEVERLOOP 2018

Oeverloop 2018

Hoekschewaards Landschap organiseert de 28e Oeverloop:
“Sluis op een kier voor plant en dier.”

U kunt nu inschrijven voor deze editie die zal plaatsvinden
van 24 tot en met 26 augustus 2018.

Het Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt is weer de basis waar we 24 augustus om 8.00 uur! starten en 26 augustus om ca. 17.00 uur afsluiten.

Het doel is: genieten van de mooie en vaak onbekende natuur van de Hoeksche Waard. Het wordt een pittige natuurwandeling, waarbij ca. 28 kilometer per dag gelopen wordt. De bus brengt ons aan het eind van elke dag weer naar Klein Profijt. Het is de bedoeling dat alle dagen meegelopen wordt! Het verdient zeker aanbeveling van tevoren een paar forse wandelingen te maken, ook over onverhard terrein. Er wordt een redelijk tempo gelopen en over een aantal hekken geklommen! Het thema "Plant en dier met de sluis op een kier" hebben we gekozen omdat in 2018 gestart wordt met het op "een kier" zetten van de Haringvlietssluisen waardoor er zout water het Haringvliet inkomt.

Voor alle deelnemers aan de Oeverloop geldt natuurlijk dat je zorgt in goede loopconditie te zijn.

De deelnemerskosten voor deze drie dagen zijn 80 Euro voor leden van het HWL en 90 Euro voor niet-leden.

Dit is inclusief drie lunches en diner op vrijdag en zaterdag.

Voor de jeugdigen onder de 16 jaar is deelname gratis.

U kunt zich aanmelden door zo spoedig mogelijk het totaal bedrag voor het aantal deelnemer(s) over te maken op

IBAN: **NL27 ABNA 0591 9667 27** t.n.v. Oeverloop.

Vermeld daarbij "Oeverloop", naam en voornaam en adres.

Betalen geldt als deelname (tot en met 75 deelnemers).

Er volgt geen bevestiging.

Gebleken is dat bij telebankieren de ruimte vaak te beperkt is en niet alle tekens kunnen worden gebruikt. Voor een accurate administratie vragen we daarom vriendelijk om naast de betaling een e-mail te richten aan:

oeverloop@outlook.com met daarin:

- gebruikt banknummer
- naam of namen van deelnemer(s) waarvoor betaald is
- adres met postcode
- telefoonnummer
- kamperen?

Bent u vegetariër, dan dient u dit ook middels deze mail door te geven.

We trachten hier dan rekening mee te houden.

Meer informatie kunt u krijgen bij
Piet Jansen, tel. 06-22907380,
Marcel Jongenengel, tel. 06-20447480,
Klein Profijt, tel. 0186-621888 of kantoor@HWL.nl.

Overnachten kan in eigen tentjes bij Klein Profijt aan de Oude Maas; eenvoudig sanitair is aanwezig en voor kampeersers wordt een ontbijt verzorgd. Degenen die daar willen overnachten, dienen dit bij aanmelding (dus bij betaling) op te geven.

EXPOSITIE IN KLEIN PROFIJT

Hanny Willemstein

We blijven bij de schilderijen. Telkens weer sta ik verbaasd hoeveel (amateur) schilders er in de Hoeksche Waard zijn.

En naar mijn oordeel (maar ook ik ben wat dat betreft een amateur) van een behoorlijk niveau.

Dus: in de **maanden juni en juli** kunt u komen kijken naar de schilderijen van Mieke Ravesteijn.

Mieke, werkzaam geweest in het speciaal onderwijs, heeft een opleiding tekenen en schilderen aan het Albeda College gevolgd.

Ook heeft zij lessen gevolgd bij Janneke Verhoef.

Zelf geeft zij al een aantal jaren les aan een groepje van 7 personen, "ons Schilderclubje". Mieke is ook actief als vrijwilliger bij de jeugdeducatie in het NLC.

Mieke's voorkeur gaat uit naar schilderen op doek met acryl. Indien het ingelijst wordt, schildert zij gedeeltes op de lijst.

In augustus en september is er een expositie van foto's van Diana Bloemendaal.

Aansluitend daarop, in okt. en nov., een schilderijen expositie van Coby v.d. Bosaar.

De van Bommelschool een collage van werkers in de moestuin en bij de levende wigwam.

KOMENDE ACTIVITEITEN

Voor zover nu gepland

- Wanneer: : In de maanden juni en juli
Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Expositie : schilderijen van Mieke Ravesteijn.
- Wanneer: : In de maanden augustus en september
Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Expositie : 'foto's van Diana Bloemendaal
- Wanneer: : In de maanden september en oktober 2018
Waar : Verzorgingshuis Immanuël te 's-Gravendeel.
Expositie : Spiegeling / herhaling in de Hoeksche Waard
werkgroep Natuurfotografie HWL
- Wanneer: : In de maanden oktober en november
Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Expositie : 'schilderijen van Coby van den Bos
- Wanneer: : vrijdag 22 juni, 19.30-23.00 uur
Verzamelpunt : Zwanegatsedijk 1A, 3299 LT Maasdam
Activiteit : Midzomeravondwandeling aanmelden: excursies@hwl.nl
- Wanneer: : zaterdag 30 juni, 10.00-16.00 uur
Verzamelpunt : Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Activiteit : Modderdag
- Wanneer: : zaterdag 28 juli, 13.00-15.00 uur
Verzamelpunt : Parkeerterrein Mijl- en Nieuwlandse bos. Vanuit Puttershoek via de
Molendijk linksaf ter hoogte van Molendijk 67, 3295 LD 's-Gravendeel
Activiteit : Vlinders en Libellen ontdekken in Mijl- en Nieuwlandse bos
- Wanneer: : vrijdag 10 augustus, 20.45-24.00 uur
Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Activiteit : Nachtvinders kijken
- Wanneer: : vrijdag 24 t/m zondag 26 augustus, start 08.00 uur
Waar : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
Activiteit : Oeverloop, **zie voor details pagina 32/33**
- Wanneer: : augustus en september, 09.00 uur
Verzamelpunt : Gatsedijk 31, 3299 LA Maasdam
Activiteit : fruit plukken tbv Fruitsapdag inlichtingen: fruitensap@hwl.nl
- Wanneer: : zondag 9 september, 14.00-16.00 uur
Waar : Parkeerterrein molen de Lelie, Molendijk 2, 3297 LC Puttershoek
Activiteit : Bezoek molen en Argusvlinder (gratis ivm open monumentendag)

Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

Kosten standaardexcursie: leden € 2,-, niet-leden € 3,- en kinderen t/m 12 jaar € 1,-

- Wanneer : zaterdag 29 september, vanaf 10:00 uur
 Waar : Ritselaarsdijk 8 tussen Maasdam en 3291 KA Westmaas
 Activiteit : FruitSapdag: Fruitpersmobiel verwerkt 1000den kg appels en peren tot sap. Dit jaar met (nog meer) leuke activiteiten!
- Wanneer : eind september 14.00-16.00 uur
 Waar : Etos, Wilhelminastraat 12, 3271 BZ Mijnsheerenland
 Activiteit : Wandeling door historisch Mijnsheerenland
- Wanneer : verschillende dagen in oktober
 Waar : Nationaal Landschap Centrum, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Activiteit : Cursus paddenstoelen, **zie prikbord pagina 5 voor details**
- Wanneer : zaterdag 6 oktober, 10.00 - 16.00 uur
 Verzamelpunt : Nationaal Landschap Centrum, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Activiteit : Jeugdnatuurdag
- Wanneer : zondag 21 oktober, 14.00-16.00 uur
 Waar : parkeerplaats Open Hofkerk, W. van Vlietstraat 2A, Oud-Beijerland
 Activiteit : Paddenstoelenexcursie in het Laningpark
- Wanneer : nacht van zaterdag 27 oktober
 Details : zie www.hwl.nl en volgende Waardzegger
 Waar : Nationaal Landschap Centrum, Veerweg 1c, 3281 LX Numansdorp
 Activiteit : **Nacht van de nacht JEUGDSPECIAL in het Veerbos**
- Wanneer : zaterdag 3 + zondag 4 november
 Tijd : telkens om 08.00 en 20.00 uur
 Verzamelpunt : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Activiteit : 2x daags openbare muizeninventarisatie
- Wanneer : zaterdag 17 november, 14.00-16.00 uur
 Verzamelpunt : Kerkplein, Westmaas
 Activiteit : Ontdek Westmaas
- Wanneer : zaterdag 24 november, 10.00-16.00 uur
 Verzamelpunt : NBC Klein Profijt, Zalmpad 11, 3261 MD Oud-Beijerland
 Activiteit : Winterfair met speciale activiteiten voor de jeugd
- Wanneer : zaterdag 8 december (datum onder voorbehoud) 09.30-12.00 uur
 Verzamelpunt : Kuipersveer, 3274 KH Heinenoord
 Activiteit : Wandeling in Kuiperveer met bezoek aan de **knotploeg**
 Aanmelden via excursies@hwl.nl
- Wanneer : vrijdag 28 december, 13.00-15.30 uur
 Verzamelpunt : Grote parkeerplaats op 3292 LB Buitendijk; vanuit Strijensas links voorbij einde Wielweg/Schenkeldijk te Strijen
 Activiteit : Oliebollentocht: onder welke weersomstandigheden dit jaar!? max. 50 deelnemers, inschrijven via excursies@hwl.nl

Antwoorden puzzels pagina's 24 en 25

Welke planten ken je al?

1. Grote Brandnetel
2. Pinksterbloem
3. Paardenbloem
4. Rode Klaver
5. Haagwinde (ook wel pispotje genoemd)
6. Madeliefje
7. Grote Klaproos
8. Smeerwortel
9. Riet
10. Boterbloem

Zoek de bloem bij het blad

1. Rode klaver met	C. drie klaverblaadjes
2. Kruipende boterbloem met	E. blad met (repel-)steeltje
3. Grote klaproos met	A. fijn ingesneden blaadjes
4. Madeliefje met	B. een blaadjes rozet
5. Smeerwortel met	D. grote harige bladeren

Antwoorden puzzel blz 26

- Hij is geschorst
- Een kersenschudding
- Een teek

Beleef de lente

groep 3/4 Numansdorp

Elke groep doet het anders.

Is altijd best druk en aan het eind gaat het kunstwerk mee, maar staat er ook een andere groep te trappelen om te starten

Soms worden we verrast met een bos bloemen zoals op de foto boven.

Fotocursus Tess Verhorst

“zoek de lente” olv werkgroep jeugd en natuur 26 februari

excursie met leerlingen van het Wellant College 12 januari 2018

FOTOCURSUS VERSLAG

Voor het eerst hebben we, als HWL, een fotoworkshop gehouden voor jeugd. Een aantal leden van de natuurfotowerkroep zorgde voor de organisatie.

Er werd gestart met een presentatie. 'Hoe maak je van een mooi maar saai plaatje een boeiende compositie'.

Op een van de in Klein Profijt geëxposeerde schilderijen zagen we hier ook een goed voorbeeld van. Het schilderij lijkt je mee te trekken naar een snijpunt.

In drietallen ging iedereen op pad, twee deelnemers samen met hun begeleider/ster. De begeleider kijkt mee vanuit dezelfde zichtlijn en gaat daarvoor door de knieën.

Controleren, is het wat we in gedachten hadden.

Fotoprodukten

Print uw mooiste momenten direct op kunstglas, kunststof, metaal of hout. De fotoprodukten zijn ook buiten geschikt. Zo kunnen uw foto's binnen aan de wand maar bijvoorbeeld ook in uw tuin schitteren.

Veel toepassingen met kunststof

Duurzame en krassaste printproducten! Producten: labels, certificaten, menukaarten, placemats, posters, point-of-sale, banners, displays, lichtboxen, wanddecoratie, bewegwijzering, enz.

Zelfhechtende materialen

Quadraat print direct op zelfklevend vinyl met UV inkt waardoor de stickers voor binnen en buiten geschikt zijn.

Ook zijn zelfhechtende materialen zonder lijm mogelijk, zoals Yupo Tako (zuignapjes principe), statisch papier en magneetfolie.

Direct printen op hout

Elk detail van het hout blijft zichtbaar!

Producten: foto op hout, kaarten, winkelinrichting, kastwanden, kastdeuren, balies, tafelbladen, dienbladen, krukjes, wanddecoratie, enz.

Veelzijdig met UV printen

- Uitstekende afdrukkwaliteit
- Onbeperkt aantal materialen
- Tot 4 cm dik
- Harde & flexibele materialen
- Geschikt voor binnen en buiten
- Kleurecht door UV bestendigheid
- Vrije vormen mogelijk
- Witte inkt voor speciale effecten
- Voordeliger door direct printen op het materiaal

Hergebruik van meubelen is ook van deze tijd. Als de basis nog goed is, waarom zou u dan nieuw kopen?

Wij stofferen, restaureren alle soorten zitmeubelen en hebben diverse soorten meubelstoffen en verschillende soorten leer op voorraad. Vrijblijvend prijsopgave en altijd 3 jaar garantie.

Ophalen en terugbezorgen van uw meubelen doen wij met plezier en....

GRATIS in Zuid-Holland-Zuid

Om zelf te stofferen bestelt u de meubelstoffen via onze site

www.doehetzelfvoordeel.nl

Kom langs op de Oostdijk 187 in Oud-Beijerland, tel: 0186-621 430
of neem contact op via www.dominikq.nl

Ruimte voor adressticker
Niet over de advertenties plakken!

Neem nú een
abonnement

Dichtbij
af te halen

Mét verrassende
recepten!

Welkom bij de boer!

Kijk op onze site
voor het actuele
programma.

Geniet wekelijks van biologische groenten, fruit,
aardappelen en Speltpasta van boerderij Landzicht.

Landzicht biologisch
groentenabonnement.nl
Boerderij Landzicht
Mees en Ageeth Visser
Broekseweg 2a, 3291 LA Strijen
info@groentenabonnement.nl
www.groentenabonnement.nl

Kies voor biodiversiteit in úw Hoeksche Waard!